

KATHRIN KOSLICKI I EL NEO-ARISTOTELISME PER LA DEFENSA DE LA METAFÍSICA

Adrián Solís Peña

Grau UB i estudiant Màster Analytic Philosophy

1. Introducció¹

Amb motiu del monogràfic, volia aprofitar l'ocasió per reivindicar el lloc de la dona en Filosofia, però no únicament amb motiu per reflexionar sobre el seu estatus dins d'aquesta disciplina, ni de les opressions sofertes per part del sistema patriarcal-capitalista -que també és molt necessari fer-ho. Sinó, que vull reivindicar la importància de la dona filòsofa preocupada per la investigació filosòfica en si mateixa, on te una participació directa i profunda en ella. Ahora, vull reivindicar la importància de la Metafísica² per la Filosofia, i mostrar la profunditat del seu discurs, vers els atacs de gran part de filòsofs/es del segle XX, en especial èmfasis els positivistes i pragmatistes. Per tant, la meua reivindicació es doble, per una banda, la importància de les dones en la investigació filosòfica, i per altra banda mostrar la profunditat i legitimitat de les discussions metafísiques en Filosofia.

Donades les meves intencions reivindicatives, tindrè com a referència a Kathrin Koslicki. Filòsofa dedicada a la investigació acadèmica en els temes més fonamentals d'aquesta disciplina, la Metafísica. En concret, manté un realisme metafísic de caire neo-Aristotèlic. Justament per això em sembla tant important reivindicar la seva postura, perquè a través d'un pensament neo-Aristotèlic manté la convicció que els debats metafísics són realment substancials i profunds, i que estan molt lluny de ser únicament discussions verbals -com defensen alguns/es neo-Carnapians/es.

2. Caracterització de la naturalesa de la metafísica

Quan pensem en la relació entre la Filosofia Analítica i la Metafísica, el primer que pensem, és en la no-legitimitat de la Metafísica per ser un discurs no-significatiu, perquè les seves proposicions no són verificables. Aquesta és una tesi proposta pels positivistes lògics, i que en certa manera és la imatge que se'ns ha quedat de la relació entre la Filosofia Analítica i la

Metafísica. No em centraré en la discussió d'aquest tipus de crítica a la Metafísica, sinó què, exposaré com i perquè considera Koslicki que la forma en la que s'ha definit quina és la naturalesa de la Metafísica és errònia i que això comportava a la creença de la insubstancialitat dels problemes metafísics.

Actualment tenim dues caracteritzacions canòniques de la Metafísica, la quineana i la carnapiana, que tot i què són tesis diferenciades, ambdues comparteixen la tesi central en què la naturalesa dels problemes metafísics concerneixen a qüestions d'existència. La tesis carnapiana és una crítica explícita a la Metafísica, ja que, proposa que hem de diferenciar dues nocions d'existència, una interna a un marc lingüístic, on la pregunta sobre si 'x existeix dins el marc lingüístic L?' és significativa i es pot contestar analítica o sintèticament donades les regles del marc lingüístic, i una altre noció d'existència externa, en la que preguntem 'x existeix independentment de qualsevol marc lingüístic L?', la qual no és significativa perquè no hi ha forma de contrastar-la.³ En aquesta noció d'existència externa es cataloga la Metafísica, i per tant se l'ha d'entendre com a no-significativa. Per altre banda, la tesis quineana, defensa que els problemes metafísics són legítims, però que la Metafísica és reduïble a qüestions d'existència, a exposar què hi ha en el món, i esclarir si propietats, estats, números, etc, tenen existència. Considera que s'ha de realitzar un catàleg del món, dins d'una quantificació irrestricta fixant-nos en els compromisos ontològics de les teories científiques millor contrastades⁴. No obstant, Quine manté una continuïtat entre Ciència i Metafísica, i una subordinació de la segona per la primera, pel que podríem entendre que molts problemes metafísics es resoldrien per un pragmatisme⁵.

3 Carnap, R. (1967) "Empiricism, Semantics, and Ontology" a *Meaning and Necessity: a Study in Semantics and Modal Logic*. Chicago, Phoenix Book, pàg.205-207.

4 Quine, Willard van Orman (1962) "Acerca de lo que hay" a *Desde un punto de vista lógico*. Traducción de Manuel Sacristán, Barcelona, Ariel, pàg.25.

5 Koslicki, K. (2016). "Questions of Ontology" a Stephan Blatti i Sandra Lapointe (eds.) *Ontology after Carnap*, Oxford, UK, Oxford University Press, pàg.222.

1 Centraré la discussió en la Filosofia Analítica.

2 Utilitzaré de manera indistinta els termes 'ontologia' i 'metafísica'.

3. Desacords no-existencials per la defensa neo-aristotèlica de Koslicki de la Metafísica

Com he mencionat abans, les caracteritzacions quineana i carnapiana redueixen les qüestions metafísiques a qüestions d'existència, comportant així una crítica explícita o obrint la porta a una resolució pragmàtica dels problemes metafísics.

Ara bé, Koslicki considera que les discussions metafísiques són substancials i profundes, i a més a més, és una *ontologista fundacional*⁶, ja que, considera que hi ha una única manera de caracteritzar correctament què hi ha: en els casos d'aparent genuí i interessants debats en ontologia, sempre hi ha un fet evident per el qual el desacord entre les parts es correcte^{7 8}. És a dir, és una realista metafísica, considera que els debats metafísics són substancials perquè hi ha una única teoria que reflexa millor com és la realitat. Per tant, necessita oferir una caracterització de la Metafísica la qual no caigui en una fàcil crítica o elimini la substancialitat del debat, i és en Aristòtil on troba una caracterització que considera pertinent recuperar. En ella, l'estudi de l'ésser no és sobre què existeix, sinó com existeix⁹, i hi ha una reflexió sobre fonamentalitat, és a dir quines entitats són més fonamentals i quines són derivades d'aquestes. En Aristòtil, la Metafísica no és reduïda a qüestions d'existència, sinó que hi ha un estudi de l'ésser en quant ésser, i això implica estudiar les diferents implicacions d'aquest, no només la seva existència, també la seva privació, unitat i pluralitat, etc¹⁰. En la reivindicació aristotèlica, Koslicki troba una forma de caracteritzar la naturalesa de la Metafísica aliena a la reducció a qüestions d'existència, ja que, les disputes metafísiques en 'alguns casos es concentren en desacords no-existencials sobre qüestions de fonamentalitat'^{11 12}.

Un cop exposat que la caracterització de la naturalesa de la Metafísica concerneix a temes de fonamentalitat, Koslicki ha de poder oferir una aplicació de la seva concepció meta-metafísica en un debat metafísic. Per aquesta comesa, escull el debat sobre la naturalesa dels trops, i la relació amb els objectes singulars. Per mostrar que el seu anàlisi és satisfactori, mostrarà que les dues teories oposades en el debat, coincideixen en temes d'existència de les entitats, però difereixen en quines entitats consideren fonamentals, i quines derivades¹³. Una vegada fet això, hi haurà evidència que les tesis quineana

i carnapiana no poden adaptar la seva descripció de la naturalesa dels debats metafísics, i per tant, que la tesis neo-aristotèlica és més satisfactòria.

La discussió sobre els trops, concerneix a si aquests - propietats particularitzades, ex. la vermellor- poden existir sense portador de tal propietat, o si ells existeixen en virtut d'objectes concrets particulars¹⁴. Koslicki distingeix dues posicions, la teoria pura dels trops (TPT) i la teoria impura dels trops (TIT). Aquestes dues posicions dins del debat són antagòniques, la TPT defensa que les entitats particulars concretes són el conjunt de trops co-presents espai-temporalment, i la TIT defensa el contrari. No obstant, Koslicki considera que aquest desacord metafísic és substancial i no concerneix a qüestions d'existència, sinó sobre qüestions de fonamentabilitat, ja que, hi ha àrees d'acord entre ambdues teories, com per exemple: *similitud objectiva*, totes dues utilitzen els trops per explicar les semblances entre entitats particulars, o *causació*, ja que ambdues utilitzen els trops per explicar els poders causals de les entitats particulars¹⁵.

Ara bé, hi ha una qüestió metafísica en la qual TPT i TIT no conflueixen: en considerar quines entitats -si els trops o les entitats particulars concretes- son essencialment dependent de la identitat d'una entitat numèricament diferent d'una altra, és a dir, quina entitat és dependent ontològicament de l'altre. Per TPT les entitats particulars concretes són essencialment dependent de la identitat dels trops, aquests últims són més fonamentals ontològicament que les primeres, no obstant, per TIT la qüestió és totalment la contrària, mentre que per TPT poden existir els trops sense l'existència d'una entitat particular concreta que l'instancii, per TIT això és impossible¹⁶. Per tant, com mostra Koslicki, a través del debat metafísic sobre la relació entre els trops i les entitats particulars concretes, l'estudi de l'ésser no pot ser reduït a qüestions d'existència -com pretén Quine o Carnap, ja que, TPT i TIT estan d'acord en qüestions d'existència. Però, si entenem l'estudi de l'ésser des de una perspectiva neo-aristotèlica, podem mostrar que aquest desacord metafísic entre TPT i TIT concerneix a si les entitats són fonamentals (no-derivables) o no-fonamentals (derivades), en quina és la relació de dependència ontològica entre els trops i les entitats concretes particulars¹⁷.

6 Koslicki, K. (2005). "On the Substantive Nature of Disagreements in Ontology". *Philosophy and Phenomenological Research*, Vol. LXXI, No. 1, pàg.86.

7 Ídem, 86-77.

8 Traducció pròpia.

9 Corkum, P. (2008). "Aristotle on Ontological Dependence". *Phronesis*, 53, pàg.76.

10 Koslicki, K. (2016). "Questions of Ontology" a Stephan Blatti i Sandra Lapointe (eds.) *Ontology after Carnap*, Oxford, UK, Oxford University Press, pàg.220.

11 Traducció pròpia.

12 Ídem, 223.

13 Ídem, 224.

14 Ídem, 224.

15 Cf. Ídem, 228, aquí també es poden trobar més exemples.

16 Cf. Ídem, 231.

17 Ídem, 223.